

Tekniska nämndens budget 2025–2027

Typ av styrdokument: Budget

Beslutande instans: Tekniska nämnden

Datum för beslut: 2024-12-16

Diarienummer: 2024.229 TEN

Gäller för: Tekniska nämnden

Giltighetstid: t.om. 2025-12-31

Revideras senast: 2025-12-31

Dokumentansvarig: Förvaltningschef

Innehåll

Inledning	3
Samhällsbyggnadsförvaltningen	3
Samhällsbyggnadsförvaltningens organisation	3
Sveriges mest effektiva kommun	4
Tekniska nämndens genomlysning.....	5
Politiska inriktningar	7
Nämndens budget.....	8
Skattefinansierade verksamheter	9
Ekonomiska ramar.....	9
Investeringsbudget	12
Förutbetalda intäkter som periodiseras över sin nyttjandetid	16
Avfallsverksamheten	17
Ekonomiska ramar.....	17
Investeringsbudget	20
VA-verksamheten	23
Ekonomiska ramar.....	23
Investeringsbudget	29
Förutbetalda intäkter som periodiseras över sin nyttjandetid	33
Arbetsmiljö och sjukfrånvaro	35
Bilaga 1 - Internkontrollplan.....	36
Bilaga 2 – Risk- och väsentlighetsanalys	37

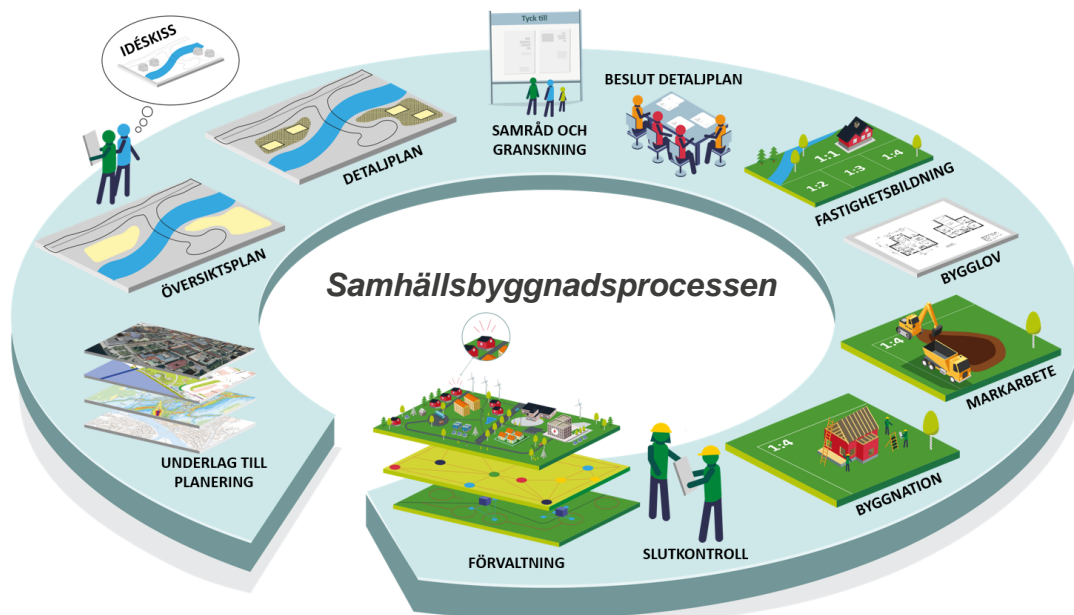
Inledning

Tekniska nämndens budget 2025–2027 konkretiserar kommunfullmäktiges budget och pekar ut färdriktningen för samhällsbyggnadsförvaltningens verksamhet. Tekniska nämndens budget innehåller en beskrivning av hur nämnden ska bidra till målet att bli Sveriges mest effektiva kommun. Vidare framgår investeringar för tekniska nämnden kommande fem år samt driftsram för kommande tre år. Budgeten innehåller även nämndens arbetsmiljömål och internkontrollplan med tillhörande risk- och väsentlighetsanalys. Budgeten följs upp en gång på våren samt i delårs- och årsbokslut.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Samhällsbyggnadsförvaltningens organisation

Samhällsbyggnadsförvaltningen (SBF) är förvaltningsorganisation under både tekniska nämnden och bygg- och miljönämnden. De av SBF:s verksamhetsområden som faller under tekniska nämndens ansvar är trafik, kollektivtrafik, färdtjänst, gator, avfall, vatten, avlopp, parker, lekplatser, geodata och naturvårdsfrågor. Nämndens verksamheter stödjer även arbetet med strategisk planering och detaljplanering i samhällsbyggnadsprocessen.

På samhällsbyggnadsförvaltningen finns fem avdelningar:

- VA-avdelningen
- Stadsmiljöavdelningen
- Avfallsavdelningen
- Bygg- och miljöavdelningen (lyder under bygg- och miljönämnden)
- Stabsavdelningen

Respektive avdelning är indelad i tre enheter, bortsett från avfallsavdelningen som är indelad i två enheter.

Under de senaste åren har kommunledningskontoret och samhällsbyggnadsförvaltningen arbetat fram ett ramverk som syftar till att förenkla och effektivisera samhällsbyggnadsprocessen. Målet är att förbättra planering, byggnation och förvaltning för att gynna invånare, företag och andra intressenter. Från och med 1 januari 2025 föreslås tillväxtavdelningen, näringslivsverksamheten och fastighetsverksamheten tillhöra samhällsbyggnadsförvaltningen organisatoriskt. Denna organisationsförändring medför inga förändringar i nämndernas reglemente eller ansvarsområden, utan ansvaret för frågorna inom dessa verksamheter ligger fortsatt på kommunstyrelsen.

Syftet med omorganisationen är att skapa enklare arbetsflöden och tydligare gränssnitt, vilket ska bidra till bättre styrning och samordning av strategiska processer. Detta förväntas i sin tur leda till högre kvalitet på tjänster och beslutsunderlag samt en förbättrad arbetsmiljö genom en tydligare struktur och tydligare prioriteringar.

Sveriges mest effektiva kommun

Den offentliga sektorn i Sverige går mot en utmanade framtid med ett utökat behov av kommunal service samtidigt som resurserna kommer att vara mindre. Om Alingsås kommun ska kunna garantera en hög välfärd och samtidigt kunna nå vision 2040 så behöver ett omställningsarbete genomföras. Av den anledningen har Alingsås ett övergripande mål – att bli *Sveriges mest effektiva kommun*.

Målet innebär att Alingsås ska ha en så hög kvalitet som möjligt utifrån kommunens förutsättningar.

För att Alingsås ska nå detta mål behöver kommunen ha bättre resultat än andra liknande kommuner och samtidigt ha kostnader som inte överstiger kommunens referenskostnad, det vill säga den kostnad verksamheter förväntas ha utifrån sina förutsättningar. Att infria detta mål åligger samtliga nämnder, bolag och verksamheter och berör samtliga områden som kommunen ansvarar för. En förutsättning för att det ska kunna infrias är ett aktivt arbete med metoder för ständiga förbättringar utifrån respektive grunduppdrag.

Hur arbetet framskrider med att bli Sveriges mest effektiva kommun är något som kontinuerligt behöver analyseras. Detta sker genom ordinarie uppföljning av verksamheternas kostnader och resultat från erkända kvalitetsnyckeltal tillsammans med kompletterande nyckeltal som förvaltningen tagit fram.

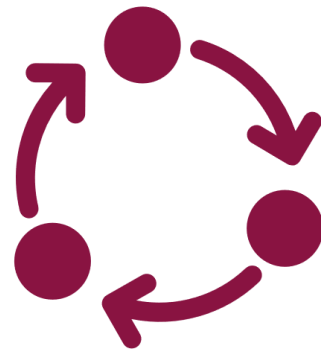
Tekniska nämndens genomlysning

Arbetet med genomlysning av samhällsbyggnadsförvaltningens verksamheter genomfördes under våren 2024 och behandlades av tekniska nämnden i augusti. Arbetet resulterade i följande fokusområden:

Utveckla processer

Fortsätta utveckla samhällsbyggnadsprocessen och dess delar:

- Identifiera ineffektivitet och förbättringsområden
- Standardisera och dokumentera arbetsflöden
- Förbättra kommunikation och samarbeten
- Underlätta för nyanställda och omgivning
- Möjliggöra bättre beslutsfattande

Digitalisering

- Införa lokal e-samordningsgrupp för att möta digitala utmaningar och för kartläggning och utvärdering av befintliga system och tjänster
- Utveckla geografiska tjänster, såsom utrednings- och investeringskartor
- Arbeta mer med automation, AI (artificiell intelligens) och IoT (Internet of Things)
- Digitala robotar inom myndighetsutövning

Ekonomistyrning

- Avtalsinventering
- Faktureringsrutiner
- Fordonshantering

Kompetensutveckling

- Satsa på relevant kompetensutveckling
- Utveckla arbetssätt för spridning av kunskap inom och mellan verksamheterna

För att:

Öka produktiviteten

Förbättra kvaliteten

Främja innovation

Öka engagemang och lojalitet

Möta förändringar

Slutligen beslutades även en mer verksamhetsspecifik aktivitet rörande minskade reparationskostnader inom VA genom ökad förnyelsetakt av vatten- och avloppsledningsnätet, vilket är nödvändigt för att motverka leveransavbrott och dyra akuta reparationskostnader.

Under hösten har ett utredningsarbete rörande ovanstående möjligheter startat och förvaltningen arbetar även med att hitta relevanta nyckeltal för att kunna mäta utvecklingen inom respektive område.

Politiska inriktningar

Nämnden har tagit fram två fokusområden som är särskilt viktiga att inrikta arbetet på för att nå den politiska viljan.

- **Hållbart och robust samhällsbyggande med en effektiv samhällsbyggnadsprocess**
- **Kundfokus**

Hållbart och robust samhällsbyggande med en effektiv samhällsbyggnadsprocess ger effekt på förvaltningens alla kärnuppdrag. Viljeinriktningen ligger i linje med kommunens nya styrmodell, där en effektiv kärnverksamhet är i fokus. Förvaltningen och nämndens verksamheter har tagit flera steg mot en gemensam samhällsbyggnadsprocess under 2023 och 2024. Strukturer, gränssnitt och förhållningssätt har utvecklats, men behöver ges fortsatt fokus för att etableras och översättas till digitala flöden. Detta fokus förväntas ytterligare underlätta de interna processerna, skapa effektivare handläggning och projektverksamhet samt bättre framförhållning och förbättrade beslutsunderlag. En väl fungerande stadsplaneringsprocess är en förutsättning för att fortsätta utveckla kommunen.

Nämndens kunder är näringslivet, medborgarna och andra som verkar i Alingsås och servicen till dem behöver utvecklas. Att alla nämndens verksamheter genomsyras av ett *kundfokus* är ett nyckelområde för att skapa ett mer konstruktivt och positivt förhållningssätt med kommunikation och därmed samverkan mellan kommunen, näringslivet och medborgarna.

Nämndens budget

Tekniska nämndens verksamheter delas in i tre olika ekonomier. De skattefinansierade verksamheterna som finansieras både via kommunbidrag och intäkter och avfalls- och VA-verksamheterna som är taxefinansierade.

Avfalls- och VA-verksamheten erhåller inget kommunbidrag och verksamheterna ska finansieras enligt självkostnadsprincipen, där de årliga kostnaderna ska täckas i sin helhet av de årliga intäkterna. Budgeten utgör en plan för hur verksamheten ska finansieras samt hur skulden till abonnentkollektivet ska hanteras.

Eftersom avfalls- och VA-verksamheterna helst ska leverera ett nollresultat men där oförutsedda intäkter och kostnader ändå alltid uppstår, och därmed även avvikelser mot budget, bör ett visst ekonomiskt utrymme finnas för att hantera dessa avvikelser så att ett nollresultat kan nås. Detta utrymme kan skapas genom ett visst överuttag från abonnenterna, vilket då förs som en skuld till abonnentkollektivet. Om årsresultatet blir positivt bokförs överskottet som en ökad skuld till kollektivet medan ett underskott innebär att skulden istället minskar. Skuldens storlek varierar därför från år till år som en följd av verksamhetens tidigare resultat. Om det inte finns någon skuld till abonnentkollektivet kommer en eventuell förlust att slå direkt mot kommunens resultat, det vill säga mot skattekollektivet.

Nämndens samtliga verksamheter påverkas av osäkerheter då den ekonomiska utvecklingen, både i Sverige och ur ett internationellt perspektiv, för närvarande är svårbedömd. Konjunktur- och inflationsutsikterna för den kommande femårsperioden kan påverkas av faktorer som den geopolitiska oron och den ekonomiska politiken i omvärlden. Detta berör till exempel prisutvecklingen för material, kemikalier, drivmedel och el samt ränteutvecklingen på finansmarknaden. Inflationen har under året stabiliserats men konjunkturen är alltjämt svag, vilket medför att konsumenternas köpkraft minskat. Detta har bland annat visat sig i nuvarande trend med minskad vattenförbrukning hos abonnenter och om denna trend skulle fortsätta kan det innebära att intäkter från VA-avgifter blir lägre än budgeterat. Ett minskat byggande påverkar intäkterna för till exempel nybyggnadskartor. Lägre intäkter än budgeterat under året kommer innebära att nämnden behöver prioritera bland olika driftåtgärder för en budget i balans.

Skattefinansierade verksamheter

Inom tekniska nämndens skattefinansierade verksamheter ingår ansvaret för trafik, kollektivtrafik, färdtjänst, gator, parker, lekplatser och naturvårdsfrågor. Även kommunens fordonsverksamhet och förvaltningens stödfunktioner ingår här.

Ekonomiska ramar

Belopp i tkr	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Verksamhetens intäkter	31 255	33 295	34 127	35 219
Personalkostnader	-58 985	-54 680	-56 047	-57 841
Lokalhyror	-5 297	-5 079	-5 205	-5 372
Köp av tjänster	-31 038	-36 508	-37 420	-38 618
Utdebitering personalkostnader	31 151	12 856	13 177	13 599
Övriga kostnader	-41 582	-31 437	-32 224	-33 255
Verksamhetens kostnader	-105 751	-114 847	-117 720	-121 487
Avskrivningar	-1 350	-2 993	-3 068	-3 166
Verksamhetens nettokostnader	-75 847	-84 545	-86 660	-89 433
Kommunbidrag	75 987	85 139	87 268	90 060
Finansnetto	-140	-593	-608	-628
Årets resultat	0	0	0	0

Budget 2025

Uppräkning av grundkommunbidraget görs med 0,2%. Det är lågt men beror främst på att personalomkostnaderna sänks från knappt 46% till 41%. Kommunbidraget justeras permanent med följande poster:

- Kommunbidraget höjs permanent för generellt tillskott, 5 000 tkr.
- Kommunbidraget höjs permanent för vägbidrag, 2 000 tkr.
- Kommunbidraget höjs permanent för stärkt miljö- och klimatarbete, 2 000 tkr.

Under 2025 fortsätter nämndens arbete för att skapa trygga och funktionella offentliga rum för upplevelse och rekreation. Den permanenta utökningen med 5 000 tkr finansierar bland annat ökade kostnader för grönyteskötsel och tillkommande ytor då fler områden exploateras. Fokusområdet kring hållbart samhällsbyggande och en effektiv samhällsbyggnadsprocess är en förutsättning för att fortsätta förbättra både framförhållning i planeringsskedet samt ge bättre underlag inför beslut.

Nämnden kommer även fortsättningsvis att behöva prioritera mellan olika åtgärder för att hantera akuta händelser i kommunens fysiska miljö. För att nå en budget i balans är det av vikt för nämnden att nå uppsatta mål för debiteringsgraden inom flera verksamheter samt att ytterligare möjligheter till samverkan och effektivisering arbetas fram.

Intäkterna ökar med ca 2 050 tkr jämfört med 2024. Intäkter från verksamheten för fordonsleasing förväntas öka samtidigt som intäkter för markupplåtelse och TA-planer blir lägre jämfört med budget 2024. Då byggandet ser ut att vara på en fortsatt låg nivå under 2025, förväntas intäkterna för nybyggnadskartor vara fortsatt låga. Osäkerheter finns dock när det gäller dessa poster.

Personalkostnaderna minskar med drygt 4 300 tkr beroende på en förflyttning av personal inom teknisk service till VA-avdelningen. Personalen som berörs arbetar nästan uteslutande med underhåll och nyanläggning av VA-nätet.

Köp av tjänster ökar med ca 5 500 tkr jämfört med 2024, vilket till stor del beror på högre kapitalkostnader och kostnader för drift och underhåll för gatubelysningen som betalas till Alingsås energi. Totalt utgör kostnadsökningen för gatubelysningen cirka 1 500 tkr.

2 000 tkr av kostnadsökningen inom *köp av tjänster* består av åtgärder i samband med det utökade kommunbidraget för stärkt miljö- och klimatarbete som tilldelats permanent.

En kostnadspost som påverkar 2025 är införandet av ett kommunövergripande projektledningsverktyg. Projektledningsverktyget syftar till att skapa bättre planeringsförutsättningar och kontroll över kommunens samtliga samhällsbyggnadsprojekt.

Utdebitering av personalkostnader minskar med drygt 18 300 tkr jämfört med 2024. En av orsakerna är att personal flyttas till VA-avdelningen, vilket beskrivs under personalrubriken ovan. En annan orsak är nya rutiner för tidsredovisning, vilket leder till att gatu-, park- och naturarbetare inte kommer att föra tid inom den egna driftverksamheten, med undantag för när arbete inom vinterväghållning genomförs. Detta påverkar även *övriga kostnader* nedan.

Övriga kostnader minskar med ca 10 100 tkr jämfört med 2024 främst beroende på att utdebitering av tid inom teknisk service kommer att ske i mindre omfattning än tidigare (se ovanstående stycke).

Avskrivningar förväntas öka med ca 1 650 tkr jämfört med 2024 och beror på ökade försäljningsvolymerna av fordon inom verksamheten fordonsleasing.

Plan 2026

Uppräkning av grundkommunbidraget görs med 2,5%. Fortsatt fokus behöver ligga på effektiviseringar och planering i investeringsprojekten. Exempelvis medför utbyggnad av bostadsområden som regel ökade driftskostnader, i synnerhet om de tillkommande ytorna är skötselintensiva.

Plan 2027

Uppräkning av grundkommunbidraget görs med 3,2%.

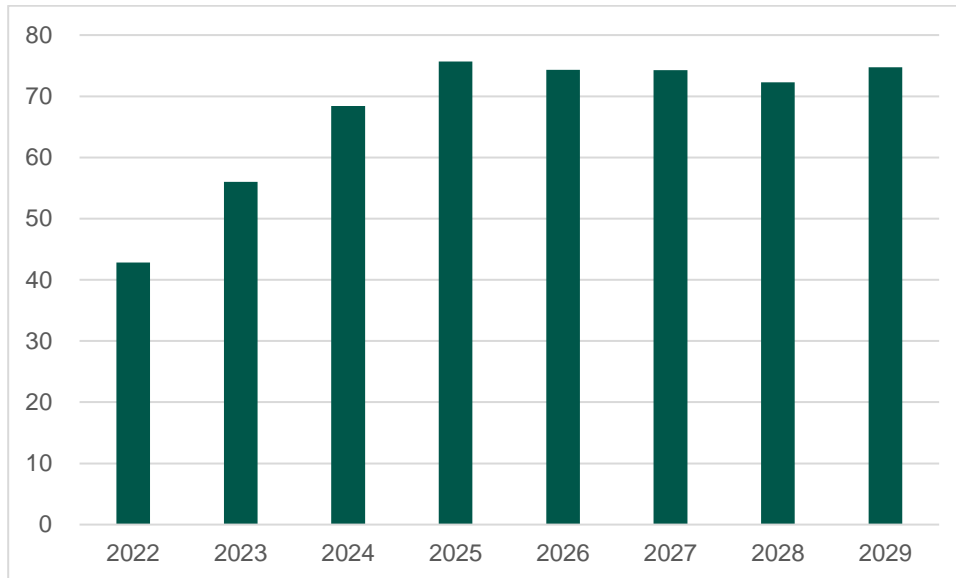
Investeringsbudget

Nedan följer investeringsplan för de skattefinansierade verksamheterna. Investeringarna klassificeras antingen som en expansionsinvestering, imageinvestering, reinvestering eller anpassningsinvestering enligt EIRA-modellen utifrån målet och syftet med investeringen.

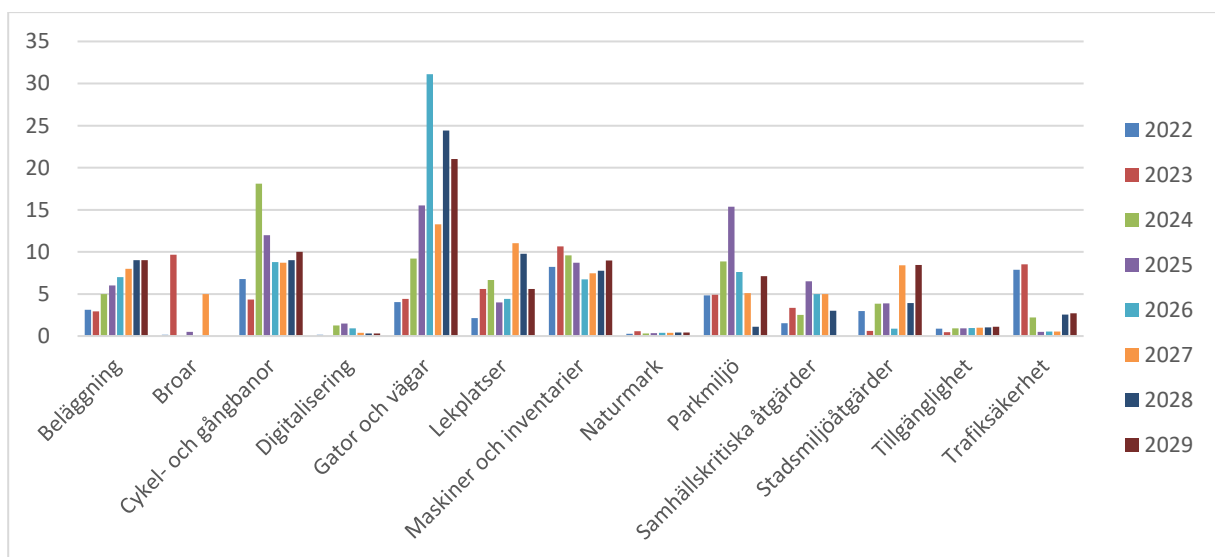
Den årliga investeringsutgiften varierar under tidsperioden men när i tiden olika projekt genomförs är mer osäkert ju längre perspektivet är.

Belopp i tkr	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029
Expansionsinvestering	23 050	25 100	37 455	19 720	25 110	19 850
Parkmiljö		5 500	1 525	555	415	120
Lekplatser				300	5 000	
Stadsmiljöåtgärder		500	500	500	500	5 000
Gator och vägar		9 000	26 000	3 000	8 500	5 000
Cykel- och gångbanor		8 500	7 800	8 700	9 000	8 000
Tillgänglighet		500	525	555	580	610
Maskiner och inventarier		1 100	1 105	1 110	1 115	1 120
Broar				5 000		
Imageinvestering	1 200	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Gator och vägar		1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Reinvestering	34 940	35 995	27 709	33 646	25 234	30 800
Parkmiljö		9 650	5 873	4 548	673	4 000
Naturmark		350	368	387	407	428
Lekplatser		4 000	4 425	10 735	4 780	5 610
Stadsmiljöåtgärder		365	380	400	420	450
Gator och vägar		4 000	3 625	2 760	2 900	3 050
Cykel- och gångbanor		2 500				
Trafiksäkerhet		100	100	100	100	100
Maskiner och inventarier		7 630	5 638	6 346	6 654	7 862
Beläggning		6 000	7 000	8 000	9 000	9 000
Digitalisering		900	300	370	300	300
Broar		500				
Anpassningsinvestering	9 200	13 100	7 640	19 390	20 430	22 580
Parkmiljö		200	200			3 000
Stadsmiljöåtgärder		3 000		7 500	3 000	3 000
Gator och vägar		1 000		6 000	11 500	11 500
Cykel- och gångbanor		1 000	1 000			2 000
Trafiksäkerhet		400	420	445	2 465	2 590
Tillgänglighet		400	420	445	465	490
Samhällskritiska åtgärder		6 500	5 000	5 000	3 000	
Digitalisering		600	600			
Totala utgifter	68 390	75 695	74 304	74 256	72 274	74 730

Nedanstående diagram visar investeringsutvecklingen där 2022-2023 är faktiskt utfall, 2024 är antagen budget och 2025-2029 är föreslagen budget, i mnkr.

Nedanstående diagram visar utgifterna i mnkr uppdelat per huvudgrupp (ej indelat i EIRA).

De flesta investeringsprojekten påverkar driften på olika sätt. En del projekt medför att driftmedel behöver avsättas under projektens genomförande. Det är utgifter som inte kan aktiveras som till exempel del av planeringsfasen. Utöver detta kan expansionsinvesteringar medföra nya drift- och underhållskostnader när projekten är färdigställda. Sammantaget innebär detta en stor utmaning vid planerandet av vilka projekt som kan genomföras.

Parkmiljö

Inom *parkmiljö* ingår projekt för utveckling och förädling av parker. Förvaltningen arbetar med en femårsplanering gällande upprustning och utveckling av kommunens parker. I parken Plantaget kommer befintliga kvaliteter och parkkaraktärer att utvecklas med fokus på trygghet, tillgänglighet, upplevelser och möjlighet till aktiviteter och evenemang.

Playa Mjörn är en del i utvecklingen av den exploatering som sker på Mjörnstranden. Framtagande av idéer och genomförande av dessa, som exempelvis strandpromenad, bänkar, solstolar med mera, kommer att vara pågående projekt under perioden. Mindre arbeten i form av parasoller och solstolar placerades ut inför sommaren 2024. Under 2025 fortsätter genomförandet av gestaltungsförslaget för Playa Mjörn.

Nolhaga trädgård etapp 1 har färdigställts under 2024 och under 2025 fortsätter arbetet med etapp 2. Nolhaga trädgård är ett flerårigt projekt som kommer att pågå under investeringsperioden.

Naturmark

Under denna rubrik finns mindre projekt som rör naturreservat och naturmark och under perioden planeras utbyte och upprustning av spänger och vandringsleder för att öka tillgängligheten och naturupplevelsen.

Lekplatser

Investeringar avseende kommunens lekplatser styrs av Lekplatsplanen och utgår från en femårsplanering. Lekplatserna ska locka både alingsåsare och besökare och vara attraktiva, pedagogiska och ha ett stort lekvärde.

I Gräfsnäs kommer den befintliga lekplatsen utvecklas och omgestaltas under 2025.

Stadsmiljöåtgärder

En undersökande process rörande Stora Torget fortsätter för att ge förutsättningar för ett mer levande och aktiverat torgrum.

Utöver detta fortsätter arbetet med att stensätta gator i stadskärnan enligt Stadsmiljöprogrammet.

Gator och vägar

Under perioden planeras nya kommunala gator att byggas ut, bland annat i samband med förlängning av Krangatan under järnvägen.

Längs Borgens gata ska befintlig körbro breddas samtidigt med erosionssäkringar längs Sävån och en utbyggnad av gång- och cykelbana.

Förlängning av Stationsgatan ut mot väg 180 (Gamla Vänersborgsvägen) planeras att genomföras i slutet av budgetperioden. Tidpunkten för arbetet är avhängig åtgärder och en eventuell cirkulationsplats på väg 180/Kungsgatan som ska genomföras i samarbete med Trafikverket.

I Stadsskogen planeras viss upprustning och mindre åtgärder till följd av hård trafikering av byggtransporter.

Mindre upprustning av befintlig gång- och cykelbana och busshållplatser längs Gråbovägen planeras att genomföras i samband med planerat VA-arbete.

Imageinvestering

Under denna post finns medel för utsmyckning i det offentliga rummet.

Cykel- och gångbanor

Under perioden planeras flera byggnationer av nya gång- och cykelvägar för att fortsatt binda ihop stadens geografiska delar. Detta för att öka framkomligheten till fots eller med cykel på ett säkert sätt. Bland annat planeras för gång- och cykelväg längs Borgens gata samt längs Södra Ringgatan (förbi Alingsås lasarett).

En cykelväg planeras även genom centrum för att erhålla en god koppling från stadens norra delar med stationsområdet i söder.

Kvalitetshöjande åtgärder genomförs under perioden enligt antagen Trafikplan. Exempel på sådana åtgärder är säkra gång- och cykelpassager samt cykelöverfarter.

Trafiksäkerhet

Olika mindre åtgärder planeras för ökad trafiksäkerhet, såsom exempelvis hastighetsdämpande åtgärder enligt antagen Trafikplan.

Tillgänglighet

Under perioden planeras mindre åtgärder för att öka tillgängligheten i offentliga utemiljöer i kommunen. Bland annat kommer busshållplatser att byggas om för att få en god tillgänglighet. Planering av tillgänglighetsanpassning görs tillsammans med Västtrafik.

Maskiner och inventarier

Arbetet med att förnya fordonsparken fortsätter som ett led i att minska koldioxidutsläppen och att öka driftsäkerheten. Byte av gamla traktorer och arbetsmaskiner planeras under perioden.

Under denna post ingår även inköp av kontorsmöbler.

Beläggning

Ny beläggning görs årligen på gator och vägar enligt framtagna plan.

Samhällskritiska åtgärder

Stabilitetsåtgärder längs Sävveån för att säkra befintlig infrastruktur och möjliggöra nybyggnation i Nolhaga, planeras att genomföras under åren 2024 - 2025.

Renovering av dämnet vid Stampens kvarn planeras under 2024 - 2025 och därefter står dämnet vid Paradisgatan på tur under år 2025 - 2026. Som grund för detta nyttjas en del av kommunbidraget för stärkt miljö- och klimatarbete. Bland annat är dämmesluckorna på de två platserna, som används för reglering av vattennivåerna, uttjänta och behöver bytas ut.

Digitalisering

Inom denna post ryms investeringar i nya system och ny teknik.

Broar

Under slutet av perioden planeras kulverten vid kvarteret Farkosten i centrala Alingsås att byggas om.

Förutbetalda intäkter som periodiseras över sin nyttjandetid

I tabellen nedan redovisas förväntade investeringsbidrag. Ansökan om bidrag för gång- och cykelvägar samt åtgärder för kollektivtrafik görs årligen, vilket medför att beloppen för 2025-2029 ännu är osäkra och endast är uppskattningar.

Belopp i tkr	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029
Inkomster						
Gång- och cykelvägar	4 500	3 450	5 500	2 500	2 500	2 500
Kollektivtrafikåtgärder	0	135	250	100	100	100
Trafiksäkerhetsåtgärder	0	0	0	250	250	250
- varav exploatering	0	0	0	0	0	0
Totala inkomster	4 500	3 585	5 750	2 850	2 850	2 850

Avfallsverksamheten

Ekonomiska ramar

Belopp i tkr	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Verksamhetens intäkter	75 747	81 848	85 122	88 527
Personalkostnader	-20 172	-23 598	-24 188	-24 914
Lokalhyror	-5	-4	-4	-4
Köp av tjänster	-34 456	-34 486	-35 348	-36 232
Övriga kostnader	-14 417	-14 130	-14 342	-14 637
Verksamhetens kostnader	-69 050	-72 218	-73 882	-75 787
Avskrivningar	-5 467	-8 272	-9 660	-10 670
Verksamhetens nettokostnader	1 230	1 358	1 580	2 070
Finansnetto	-330	-1 358	-1 350	-1 300
Årets resultat före reglering till abonnentkollektivet	900	0	230	770
Reglering abonnentkollektivet – Ökning (-) /minskning (+)	-900	0	-230	-770
Reglering skattekollektivet	0	0	0	0
Årets resultat efter reglering	0	0	0	0

Som tidigare beskrivits är avfallsverksamheten taxefinansierad och ska generera ett nollresultat. Då oförutsedda kostnader kan uppkomma som innebär att verksamheten ibland uppvisar ett negativt resultat jämfört med budget, bör ett visst ekonomiskt utrymme finnas för att hantera sådana kostnader. Detta utrymme utgörs av en skuld till abonnenterna.

I kommande budget för 2025-2027 planeras det årliga överskott och därmed ligger skulden till abonnenterna på en rimlig nivå.

Belopp i tkr	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Skuld gentemot abonnenter vid årets slut*	132	362	1 132
Taxeutveckling (%)**	0%	4%	4%

* Förväntad skuld till abonnenterna är vid 2024 års slut är 132 tkr (prognos 10 2024)

** Taxan för slammet är exkluderad eftersom den till stor del är beroende av VA-taxan.

Taxejusteringen för 2026 - 2027 på 4% är ännu inte beslutad utan är en uppskattning utifrån rådande förutsättningar och kan komma att ändras.

Budget 2025

Tekniska nämndens avfallsverksamhet ansvarar för insamling av kommunalt avfall samt avfall under kommunalt ansvar. Det innebär insamling av avfall från hushåll, samlokaliserade verksamheter (verksamheter som delar avfallsutrymme och abonnemang med fastigheten), till viss del verksamhetsavfall, drift av två återvinningscentraler (ÅVC) och den aktiva deponin på Bälinge.

Sedan 2024 har kommunen även insamlingsansvar för förpackningar från privatpersoner och samlokaliserade verksamheter. Kommunen har fram till 2027 på sig att se till att alla har fastighetsnära insamling av förpackningar.

Även tömning av slam från enskilda avloppsanläggningar ligger inom ramen för avfallsverksamhetens ansvar och är avgiftsfinansierad.

För delar som rör förpackningsinsamlingen delar Naturvårdsverket ut ersättning baserat på antal insamlingsställen (både ÅVS/ÅVC och hushåll med fastighetsnära insamling) samt baserat på mängden insamlade förpackningar.

Från och med 2024 innefattar även det kommunala ansvaret att samla in utsorterat matavfall från hushåll och verksamheter. Detta har för hushållens del varit ett krav från Alingsås kommun sedan drygt 20 år tillbaka.

Den nya lagstiftningen har ökat det kommunala ansvaret för allt avfall som genereras inom kommunen och medför bland annat att kommunen:

- Övertagit ansvaret för tio stycken återvinningsstationer från FTI (Förpacknings- och tidningsinsamlingen, numera NPA (Näringslivets producentansvarsorganisation)).
- Ansvarar för insamling av förpackningar i flerfamiljshus.
- Från 2024 även ansvarar för hämtning av byggavfall, i de fall detta efterfrågas.
- Från och med 2025 har insamlingsansvar för textilavfall.

Den nya lagstiftningen medför investeringsutgifter för inköp av containrar samt kostnader för drift och underhåll av återvinningsstationerna (ÅVS). Ersättning från Naturvårdsverket fås för drift och underhåll men beroende på graden av nedskräpning så täcker inte ersättningen alltid hela denna kostnad.

Ändringen medför också:

- Utökade investeringar i FNI-fordon (FNI: Fastighetsnära insamling) vilket medför högre avskrivningskostnader men även lägre kostnader för reparationer.
- Utökade investeringar för inköp av kärl i och med fler anslutna hushåll till FNI.
- Ökade intäkter i form av ersättning för insamlat material från Naturvårdsverket. Verksamheten får även kostnadstäckning från den sedan tidigare genomförda omställningen för insamling av förpackningar från enfamiljshus.

Övriga faktorer som påverkar är:

- Taggning av kommunens alla avfallskärl, vilket innebär en projektkostnad inledningsvis och därefter underhållskostnader.
- Införande av nya avfallsfraktioner på ÅVC medför investeringsutgifter för containrar och nya behandlingskostnader för bland annat textil och hårdplast.

Taxan för 2025 innebär ingen höjning för insamling av hushållsavfall och förpackningar. Att taxan inte behöver höjas beror på att intäkter från och med 2024, i form av ersättning för insamlat förpackningsmaterial från Naturvårdsverket, medför kostnadstäckning för den sedan tidigare genomförda omställningen för insamling av förpackningar från enfamiljshus. Den genomförda omställningen har sedan tidigare finansierats av taxehöjningar.

Jämfört med 2024 ökar **intäkterna** med cirka 6 000 tkr. Främst beror detta på ökade intäkter från slamhämtning hos privathushåll, delvis beroende på höjning av taxan men även på att tömning sker i snabbare takt. Intäkterna på Bälunge och Sollebrunn ÅVC förväntas öka när det gäller återvunnet trämaterial samtidigt som intäkter från företag som lämnar avfall minskar på grund av den rådande lågkonjunkturen.

Personalkostnaderna ökar med ca 3 400 tkr jämfört med 2024 beroende på förstärkning av organisationen för att klara uppdraget framöver.

Köp av tjänst ligger i stort sett oförändrat mellan 2024 och 2025. Kostnaderna för inhyrd personal förväntas minska eftersom organisationen förstärks. Samtidigt ökar kostnaderna för hantering av lakvatten och slam vilket beror på att verksamheten tagit höjd för ökade regnmängder utifrån tidigare år samt på grund av höjd VA-taxa.

Övriga kostnader är ca 300 tkr lägre jämfört med 2024. Bränslekostnaderna är lägre vilket även reparationskostnaderna förväntas bli i och med en nyare fordonsflotta.

Avskrivningarna är ca 2 800 tkr högre jämfört med 2024 beroende på en hög investeringstakt på grund av behovet av att byta ut äldre hämtningsfordon mot nya.

Finansnettot ökar med ca 1 000 tkr. I och med en hög investeringstakt ökar räntekostnaderna för kommunlånet.

Plan 2026

Utifrån de förutsättningar som råder i dagsläget planeras taxehöjningen bli 4 % år 2026.

Arbetet med att nå 100% fastighetsnära insamling kommer att vara fokus under 2026. I avfallsplanen finns mål som berör tillgängligheten för insamling av återbruk samt ökad mängd insamlat material till återbruk. Det finns även högt uppsatta mål kring kommunens egna verksamheter kring resurshushållning och renhet i våra fraktioner.

Avskrivningskostnaderna ökar ca 1 400 tkr 2026 jämfört med 2025 främst beroende på att två fordon byts ut under 2025. Dock förväntas reparationerna fortsatt ligga på en lägre nivå än 2024.

Plan 2027

Utifrån de förutsättningar som råder i dagsläget planeras taxehöjningen bli 4 % även år 2027.

Det förväntade producentansvaret för textil tros träda i kraft under 2027 vilket kan ändra förutsättningarna för textilinsamling. Fortsatt arbete behöver ske med att öka renheten i fraktionerna och bibehålla en högt uppsatt servicenivå till våra invånare.

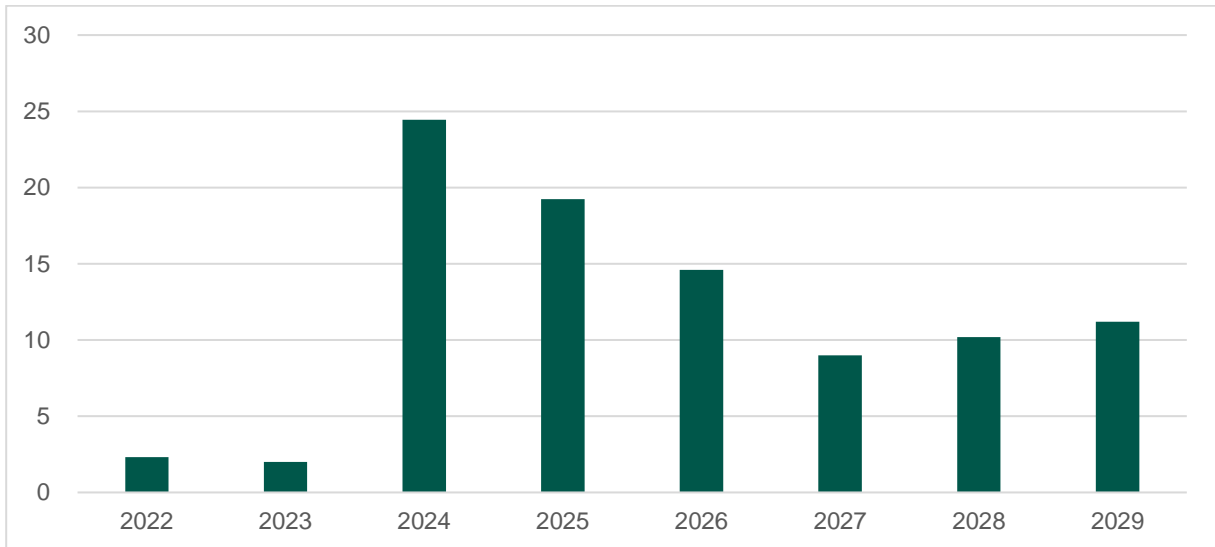
Investeringsbudget

I nedanstående tabell visas planerade investeringar inom avfallsverksamheten för perioden 2025-2029. Investeringarna klassificeras antingen som en expansionsinvestering, reinvestering eller anpassningsinvestering enligt EIRA-modellen utifrån målet och syftet med investeringen.

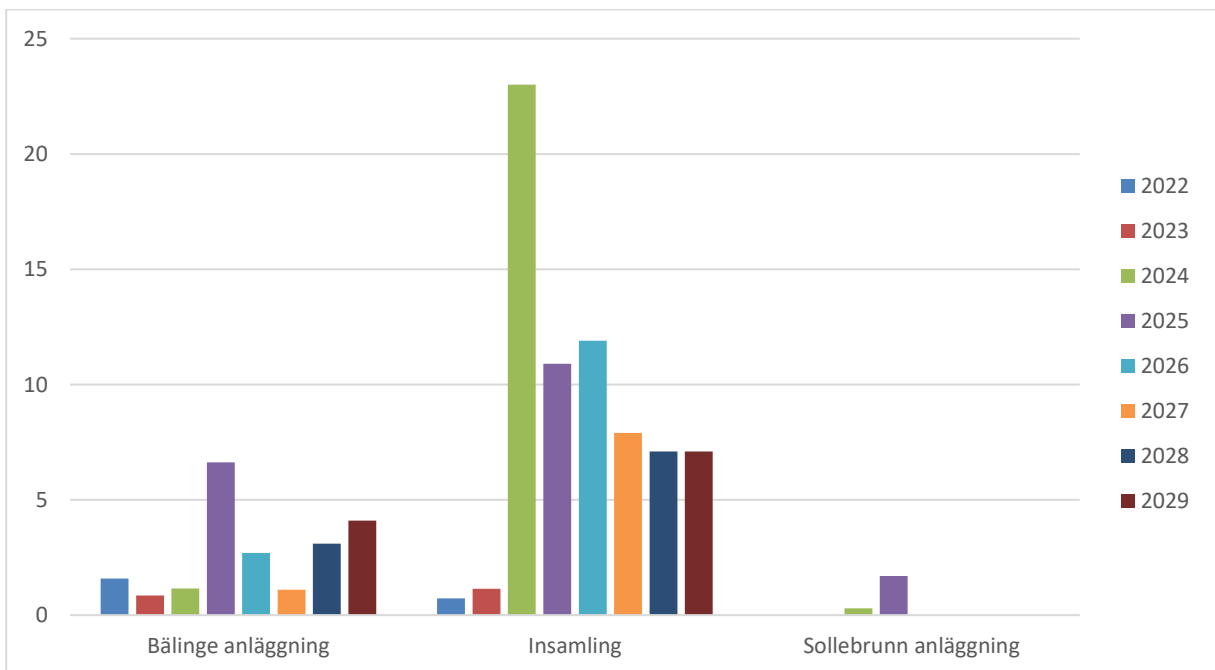
Högre investeringsutgifter under perioden går att se 2025 och 2026 då två hämtfordon kommer att levereras per år.

Belopp i tkr	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029
Expansion	0	3 530	1 300	800	0	1 000
<i>Anläggning Bälinge</i>						
Inpassering körkort		30				
Återbruk bygg och riv			500			
Hus/tält för kärl och elektronik						1 000
Lastväxlare		3 500				
<i>Insamling</i>						
Övertag kärl flerbostadshus			800	800		
Reinvestering	23 450	11 000	11 200	7 200	7 200	7 200
<i>Insamling</i>						
Inköp av kärl	3 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Containrar ÄVS		200	200	200	200	200
<i>Insamling (fordon)</i>						
Hämtningsfordon	20 000					
2-facksbil avfall		4 000				
3-facksbil avfall			4 000			
4-facksbil avfall		4 700	4 900	4 900	4 900	4 900
<i>Anläggning Bälinge</i>						
Containrar ÄVC	450	100	100	100	100	100
Anpassningsinvestering	1 000	4 700	2 100	1 000	3 000	3 000
<i>Anläggning Sollebrunn</i>						
Sollebrunn ÄVC - Förbättring	300					
Komprimator Sollebrunn ÄVC		1 500				
Grindar Sollebrunn		200				
<i>Anläggning Bälinge</i>						
Bälinge anl. förbättringar	700		1 000	1 000	3 000	3 000
Styrssystem lakvatten		2 000	1 000			
Styrsystem gas		1 000				
Tillbyggnad personalbyggnad			100			
Totala utgifter	24 450	19 230	14 600	9 000	10 200	11 200

Nedanstående diagram visar investeringsutvecklingen där år 2022-2023 utgör faktiskt utfall, 2024 är antagen budget och 2025-2029 är föreslagen budget, i mnkr.

Nedanstående diagram visar utgifterna i mnkr uppdelat per huvudgrupp där EIRA-koderna har exkluderats.

VA-verksamheten

Ekonomiska ramar

Likt avfallsverksamheten är VA-verksamheten taxefinansierad. Att upparbeta en viss skuld till abonnenterna bedöms vara en nödvändig förutsättning i planeringen för att kunna uppnå målsättningen att hålla kommande taxehöjningar på en så jämn nivå som möjligt. Detta beror på att vissa kostnader inom verksamheten, så som avskrivningar på gjorda investeringar, inte nödvändigtvis ökar i en jämn takt. Ett exempel är den planerade ombyggnaden av Nohaga reningsverk där delar av investeringen förväntas tas i drift i etapper under kommande år och därför väntas avskrivningskostnaderna öka kraftigt under vissa år när investeringstunga anläggningsdelar driftsätts. För att jämna ut effekterna av denna etappvisa kostnadsökning utifrån ett taxeperspektiv behöver verksamheten bygga upp en skuld till abonnenterna att balansera behovet av taxehöjningar emot. Då VA-verksamheten regleras av vattentjänstlagen och enligt denna måste gå plus minus noll inom en rullande treårsperiod innebär detta vid budgetering en balansgång mellan målsättningen att kunna uppvisa en jämn taxeutveckling för kommunens abonnenter och att följa lagens direktiv.

Vid ingången av år 2024 uppgick skulden till abonnentkollektivet till 1 110 tkr. Senast framtagna prognos för år 2024 (oktober) visar ett positivt årsresultat uppgående till 1 600 tkr och om denna prognos infrias innebär detta att skulden vid ingången av år 2025 skulle uppgå till 2 710 tkr, vilket ger verksamheten ett något gynnsammare utgångsläge än tidigare förväntat inför år 2025.

Nedan presenteras budgeterat resultat för år 2025 samt plan för åren 2026 och 2027.

Belopp i tkr	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Verksamhetens intäkter	118 444	141 530	166 602	195 620
Personalkostnader	-28 475	-36 486	-37 978	-38 928
Lokalhyror	-422	-844	-865	-886
Köp av tjänster	-17 352	-24 474	-25 062	-25 688
Övriga kostnader	-30 600	-25 540	-26 179	-26 833
Verksamhetens kostnader	-76 850	-87 345	-90 083	-92 336
Avskrivningar	-25 888	-29 301	-33 075	-37 170
Verksamhetens nettokostnader	15 706	24 884	43 443	66 114
Finansnetto	-15 756	-23 926	-42 732	-65 727
Årets resultat före reglering till abonnentkollektivet	-50	958	711	387
Reglering abonnentkollektivet - ökning (-) / minskning (+)	50	-958	-711	-387
Reglering skattekollektivet				
Årets resultat efter reglering	0	0	0	0

Framtagen budget är baserad på olika antaganden som i vissa fall innehåller osäkerheter, till exempel med anledning av den ombyggnad av Nolhaga reningsverk som planeras för att verket ska klara framtida kapacitetsbehov från en växande befolkning samt skärpta krav på rening, arbetsmiljö, driftsäkerhet, energi- och kostnadseffektivitet. Budget för projektets investeringsmedel antogs i kommunfullmäktige i november 2024 och nya Nolhaga reningsverk ska stå klart år 2032. De stora investeringsutgifter som planeras i samband med ombyggnaden medför under kommande år dels ökade driftskostnader i form av avskrivningar på gjorda investeringar och dels kraftigt höjda räntekostnader för finansieringen av dessa investeringar. Samtidigt tillkommer även driftskostnader för bland annat konsult- och systemstöd. I ett projekt av denna omfattning finns osäkerheter när det gäller påverkan på verksamhetens driftkostnader under kommande år. Verksamheten påverkas också av osäkerheter i omvärlden och prisutvecklingen rörande material.

För att säkerställa att kommunens ledningsnät fortsatt ska hålla en god kvalitet har ett politiskt beslut fattats om ökad takt för ledningsnätförnyelse, vilket ytterligare pressar upp kostnadsnivån i verksamheten.

Mot bakgrund av ökade kostnader ser verksamheten ett behov av fortsatta årliga höjningar av taxan. VA-taxan består dels av **brukningsavgifter** och dels av **anläggningsavgifter**. Brukningsavgifter finansierar drift- och underhållskostnader av den allmänna vatten- och avloppsanläggningen medan anläggningsavgifter utgör en engångsavgift som betalas av abonnenter vid anslutning till kommunens allmänna vatten- och avloppsanläggning.

Budgeterad årlig höjning av **anläggningstaxan** för perioden 2025–2029 planeras följa Entreprenadindex. Då detta index varierat relativt mycket under senare år är det svårt att bedöma vilka procentsatser som är lämpliga för budgetperioden men eftersom detta index nu har gått tillbaka kraftigt efter att tidigare ha legat på relativt höga nivåer beräknas höjningen till **1%** för år 2025. För åren 2026–2029 har anläggningsavgifterna indexuppräknats med **3%**.

Den beslutade taxehöjningen av **brukningsavgifterna** för år 2025 är **21%** och för åren 2026/2027 planeras en höjning med **18%** respektive år, dels för att täcka ökade kostnader och dels för att fortsatt generera ett visst överskott dessa år så att en skuld till abonnenterna kan byggas upp inför kommande kostnadsökningar i samband med ombyggnaden av Nolhaga reningsverk. Taxehöjningarna för år 2026 och 2027 är dock inte beslutade och kan behöva revideras om förutsättningarna ändras.

PÅVERKAN ABONNENTKOLLEKTIVET

Belopp i tkr	Budget 2024	Prognos oktober 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Skuld mot abonnenter vid årets slut - ökning (-) / minskning (+)	-1 452	-2 710	-3 668	-4 379	-4 766
Taxeutveckling (%) brukningsavgift	16%		21%	18%	18%
Taxeutveckling (%) anläggningsavgift	5,9%		1%	3%	3%

Budget 2025

Om aktuell prognos för år 2024 realiseras kommer **skulden till abonnentkollektivet** uppgå till 2 710 tkr vid årets ingång. Budgeterad höjning av bruknings- samt anläggningstaxa genererar samtidigt ett överskott om **958 tkr**, vilket förs som en skuld till abonnenterna vid 2025 års utgång.

Den sammantagna ökningen av **intäkter** från verksamheten år 2025 jämfört med budget för år 2024 uppgår till 23 087 tkr. Intäkter från brukningsavgifter ökar med ca 22 650 tkr huvudsakligen som en konsekvens av VA-taxans höjning men inom slam- och lakvattenhanteringen budgeteras även större volymer, vilket förklarar 1 500 tkr av denna ökning. Budgeterad intäkt från anläggningsavgifter ligger ca 280 tkr högre jämfört med föregående år. Därutöver tillkommer ett bidrag för att täcka verksamhetens kostnader för brandvatten med 150 tkr.

Verksamhetens **kostnader**, exklusive avskrivningar och finansiella poster, ökar sammantaget med nära 10 500 tkr.

Personalkostnader inom avdelningen ökar med ca 8 000 tkr jämfört med budget 2024. Kostnadsökningen beror främst på en utökning av bemanningen med tillkommande anläggningsarbetare för att kunna leva upp till målsättningen att öka utbytestakten på kommunens ledningsnät. Personalkostnaden för anläggningsarbetare debiteras dock till stor del ut på investeringsprojekt (debiterbar tid), vilket genererar intäkter från tidredovisning inom kontogruppen *Övriga kostnader* som därmed samtidigt blir lägre. Samtidigt förstärks avdelningens projekt- och utvecklingsenhet för att kunna hantera den högre investeringstakten. Lönerna har vidare räknats upp utifrån budgeterad löneökning för året. Dock har PO-påslaget justerats ned från 45,75% till 41,40%, vilket till viss del motverkar kostnadsökningen.

Lokalkostnader ökar med 422 tkr främst som en följd av ökat lokalutnyttjande på grund av fler anställda anläggningsarbetare i verksamheten men även som en följd av höjda hyresnivåer samt på grund av att elkostnaden numera inräknas i hyresbeloppet.

Kostnader för **köp av tjänster** ökar totalt med ca 7 100 tkr jämfört med föregående år. Ombyggnaden av Nohaga reningsverk står för ca 3 000 tkr av denna ökning där främst konsultkostnaderna är högre bland annat till följd av tillkommande tillståndshantering. Även inom ordinarie verksamhet ökar konsultkostnaderna dels i samband med planerade utredningar och digitaliseringsprojekt och dels för att täcka upp för personalbehov i verksamheten. Vidare ökar kostnader för IT-tjänster bland annat till följd av att fler anläggningar, främst pumpstationer, successivt ansluts till fibernätet för förbättrad övervakning och kontroll. Utökad service till kommunens medborgare i form av en förstärkt frontdeskfunktion samt övrigt effektiviserings- och utvecklingsarbete medför också ökade kostnader jämfört med föregående år.

Verksamhetens **övriga kostnader** budgeteras sammantaget 5 060 tkr lägre än år 2024. Sänkningen beror främst på att verksamheten från och med år 2025 utökas med ett antal anläggningsarbetare som debiterar ut sin arbetade tid på investeringsprojekt. Detta ger intäkter från tidredovisning inom denna kontogrupp, vilket därmed innebär en positiv effekt på avvikelsen. Vidare har kostnader för reparationer och underhåll vid Nohaga reningsverk budgeterats lägre då verksamheten övergått till att i högre utsträckning låta egen personal genomföra reparationsåtgärder där så är möjligt istället för att anlita externa aktörer. Även elkostnader budgeteras mer optimistiskt då det avtalade elpriset sänkts i samband med ett leverantörsbyte. Vissa kostnadsposter har emellertid istället blivit dyrare. Detta gäller kemikalier och fordonsleasing där prisökningar drivit upp kostnaderna. Samtidigt budgeteras driftkostnader i samband med investeringsprojekt, till exempel i form av bodetableringar samt kostnadsersättningar till markägare i samband med ledningsnätsarbeten, högre än föregående år. Vidare har kostnader för akuta åtgärder inom vattenledningsnätet visat sig vara för lågt budgeterade tidigare år och har därför justerats upp inför år 2025.

Investeringstakten i verksamheten ökar och genomförda investeringar får genomslag på **avskrivningarna**, vilka väntas bli drygt 3 400 tkr högre jämfört med år 2024. De stora investeringsutgifterna medför ökad belåning och att den totala långfristiga skulden till kommunen därmed blir större, vilket driver upp de **finansiella kostnaderna** som därför är

nära 8 200 tkr högre jämfört med budget för föregående år trots att internräntan är budgeterad på samma nivå som år 2024 (2,5%).

Plan 2026

För år 2026 budgeteras en höjning av VA-taxan med **18%** samt av anläggningstaxan med **3%**. Detta innebär ett budgeterat överskott för året uppgående till **711 tkr**. Detta belopp förs som en **skuld till abonnenterna**, vilken därmed uppgår till **4 379 tkr** vid 2026 års utgång.

Intäkterna ökar totalt med drygt 25 000 tkr detta år där den största ökningen sker som en följd av budgeterad taxehöjning, vilken medför högre brukningsavgifter med drygt 23 100 tkr jämfört med budget för år 2025. Vidare ligger budgeterad intäkt från anläggningsavgifter totalt ca 1 930 tkr högre jämfört med föregående år.

Kostnaderna, exklusive avskrivningar och finansiella poster, ökar totalt med 2 740 tkr år 2026. Härav ökar **personalkostnaderna** med ca 1 500 tkr dels till följd av budgeterad förstärkning av projektorganisationen under år 2025 som detta år ger en helårseffekt på kostnaderna och dels till följd av uppjustering med beräknad löneökning. Kostnaderna för **köp av tjänster** är drygt 600 tkr högre jämfört med föregående år då dessa har räknats upp i enlighet med PKV (Prisindex Kommunal Verksamhet) för år 2026. Även **övriga kostnader** ökar efter uppräknning med ca 640 tkr.

Kostnader för **avskrivningar** ökar i takt med att genomförda investeringar aktiveras och är nära 3 800 tkr högre jämfört med föregående år. Kommunlånet fortsätter att öka även detta år främst till följd av en ökad investeringstakt vilket, tillsammans med en budgeterad höjning av räntenivån till 3,0% år 2026, får ett stort genomslag på de **finansiella kostnaderna** som stiger med drygt 18 800 tkr jämfört med år 2025.

Plan 2027

Ju längre fram i tiden vi kommer desto osäkrare blir den beräknade budgeten, dels då ombyggnaden av Nohaga reningsverk påverkar underlaget där osäkerheter föreligger i bedömningen kring detta mycket omfattande projekt och dels på grund av osäkerheter även inom löpande verksamhet kring den ekonomiska bedömningen för de kommande åren med hänsyn till inflationstakt, pris- samt ränteutveckling. 2027 års planerade höjning av brukningstaxan med **18%** samt av anläggningstaxan med **3%** väntas generera ett mindre överskott med **387 tkr**, vilket regleras mot **skulden till abonnenterna** som därmed ökar till **4 766 tkr** vid årets utgång. Kommande år kommer avskrivningskostnaderna öka kraftigt i och med ombyggnaden av Nohaga reningsverk.

Intäkterna blir totalt drygt 29 000 tkr högre. Härav ökar intäkterna från brukningsavgifter med drygt 27 300 tkr till följd av planerad taxehöjning medan intäkterna från anläggningsavgifter budgeteras ca 1 700 tkr högre jämfört med år 2026. **Kostnaderna**

ökar samtidigt totalt med knappt 2 250 tkr som en följd av budgeterade pris- och lönejusteringar. **Avskrivningarna** budgeteras ca 4 100 tkr högre då investeringstakten är fortsatt hög. Vidare ökar verksamhetens **finansiella kostnader** år 2027 med ca 23 000 tkr dels på grund av att räntan förväntas höjas med ytterligare 0,5 procentenheter till 3,5% och dels som en följd av att den långfristiga skulden till kommunen fortsätter att öka.

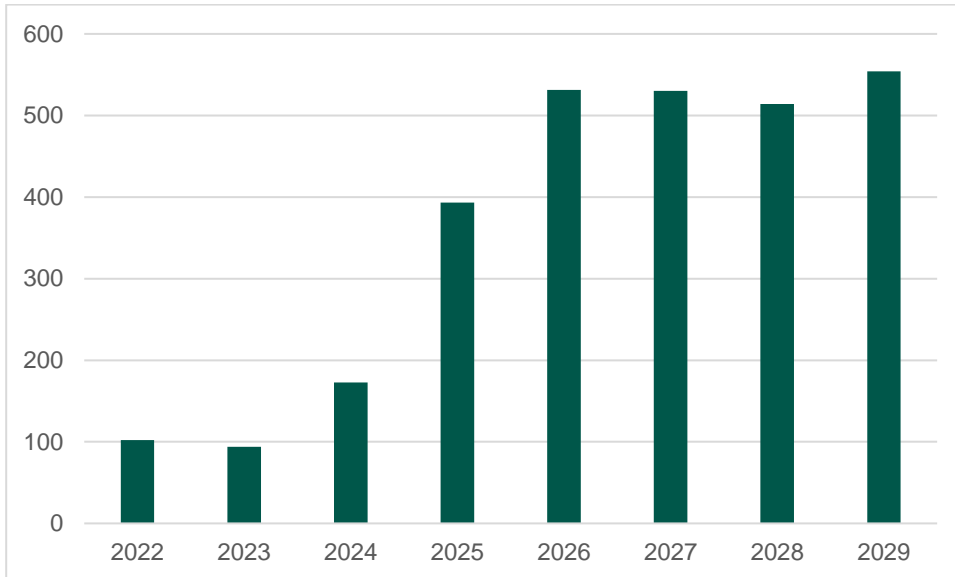
Investeringsbudget

I nedanstående tabell visas planerade investeringar inom VA-verksamheten för perioden 2025-2029. Investeringarna klassificeras antingen som en expansionsinvestering, imageinvestering, reinvestering eller anpassningsinvestering enligt EIRA-modellen utifrån målet och syftet med investeringen.

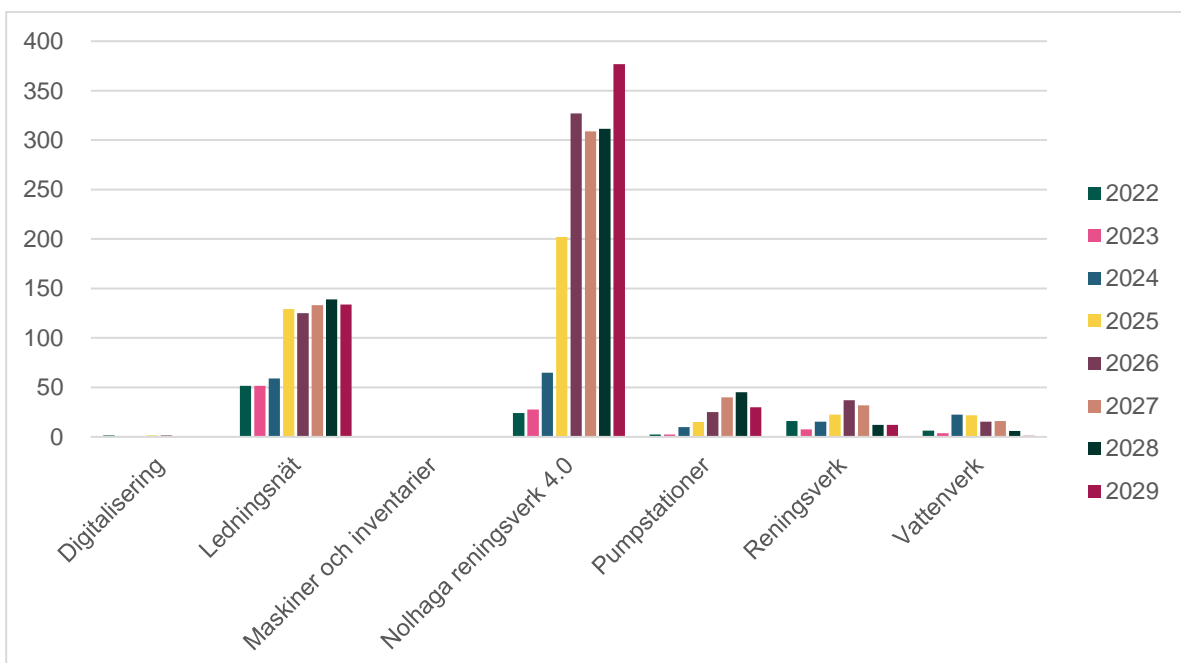
Belopp i tkr	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029
Expansionsinvestering	34 100	114 670	104 620	110 850	81 700	76 700
<i>Expansionsinvestering - VA</i>	<i>19 800</i>	<i>81 600</i>	<i>62 700</i>	<i>84 800</i>	<i>71 400</i>	<i>71 400</i>
Vattenverk		11 000	10 100	10 000		
Reningsverk		10 000	10 000	10 000	5 000	5 000
Ledningsnät		59 000	41 000	64 700	66 300	66 300
Digitalisering		1 600	1 600	100	100	100
<i>Expansionsinvestering - Exploatering</i>	<i>14 300</i>	<i>33 070</i>	<i>41 920</i>	<i>26 050</i>	<i>10 300</i>	<i>5 300</i>
Imageinvestering	0	0	0	0	0	0
Reinvestering	137 000	273 300	411 700	382 400	380 200	445 400
Vattenverk		7 600	2 200	1 100	1 100	1 100
Reningsverk		12 500	27 000	22 000	7 000	7 000
Ledningsnät		35 300	35 300	30 300	40 300	40 300
Maskiner och inventarier		900	200	200	200	200
Nolhaga nya reningsverk*		202 000	327 000	308 800	311 600	376 800
Pumpstationer		15 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Anpassningsinvestering	1 500	5 100	15 000	37 000	52 000	32 000
Vattenverk		3 100	3 000	5 000	5 000	
Ledningsnät		2 000	7 000	12 000	22 000	22 000
Pumpstationer			5 000	20 000	25 000	10 000
Totala utgifter	172 600	393 070	531 320	530 250	513 900	554 100

*Nolhaga nya reningsverk har även planerade investeringsutgifter 2030-2032 på 262, 250 samt 317 mnkr.

Nedanstående diagram visar investeringsutvecklingen där 2022-2023 är faktiskt utfall, 2024 är antagen budget och 2025-2029 är föreslagen budget, i mnr.

Nedanstående diagram visar utvecklingen för de olika investeringstyperna i mnr.

Investeringarna är indelade i sju olika typer av investeringar. Vilka åtgärder som planeras inom respektive investeringstyp presenteras nedan.

Vattenverk

I denna post ingår investeringar i teknisk utrustning samt byggnader vid vattenverken. Entreprenad för byggnation av nya distributionspumpar med tillhörande utrustning och byggnad vid Alingsås vattenverk pågår, vilket kommer bidra till en tryggad distribution av dricksvatten för kommuninvånarna. De nya pumparna är även mer energieffektiva och kommer att leda till lägre elförbrukning.

Reningsverk

Under perioden kommer nödvändiga åtgärder på samtliga reningsverk genomföras för att modernisera driften. Detta för att upprätthålla drift och uppfylla de myndighetskrav som ställs på verksamheten.

Ledningsnät

Under perioden planeras VA-utbyggnad i flera omvandlingsområden i enlighet med kommunens vattentjänstplan. Stort fokus ligger också på att öka förnyelsetakten gällande utbyte av befintliga VA-ledningar.

Maskiner och inventarier

Under denna post ingår exempelvis större teknisk utrustning som används i det dagliga arbetet.

Digitalisering

Ny utrustning för insamling av mätdata från digitala vattenmätare samt fjärrövervakning av pumpstationer är prioriterade insatser under kommande år. Dessa åtgärder kommer att leda till bättre driftövervakning samt larm med efterföljande åtgärder vid driftstopp i pumpstationer.

Nya Nolhaga reningsverk

Fram till år 2032 planeras en omfattande ombyggnation och modernisering av Nolhaga reningsverk att genomföras. Byggnationen kommer att ske under pågående drift av befintligt reningsverk. En systemhandling för ombyggnationen har upprättats och baserat på denna har investeringsbudget för projektet fastställts av kommunfullmäktige till 2,5 miljarder kr. Under 2025 kommer detaljprojektering i form av bygghandlingsprojektering startas upp. Entreprenadarbeten för aktuella delprojekt avropas efter färdigställd bygghandling och godkänd entreprenadsumma.

Pumpstationer

Under perioden kommer investeringar genomföras där bland annat utbyte och omfattande renoveringar av pumpstationer kommer att ske. Dessa åtgärder behöver genomföras för att säkra drift och upprätthålla en god arbetsmiljö vid kommunens pumpstationer.

Förutbetalda intäkter som periodiseras över sin nyttjandetid

Utbyggnad av det kommunala VA-nätet sker dels i exploateringsområden, dels genom förtätning av staden samt genom utbyggnad i så kallade omvandlingsområden som tidigare haft enskilt VA. I samband med att fastigheter ansluts till ledningsnätet tar VA-verksamheten ut en anläggningsavgift från abonnenterna. Endast 5 % av de debiterade anläggningsavgifterna resultatförs som en direkt intäkt under innevarande år. Resterande del, det vill säga 95 % av den debiterade avgiften, anses vara *förutbetald*. De förutbetalda inkomster som verksamheten fått in under året fördelas framåt i tiden och genererar månatliga intäkter under anläggningens livslängd. Dessa intäkter möter på så sätt de kostnader verksamheten har i form av avskrivningar på de investeringar som gjorts i VA-nätet.

Nedan följer planen för förutbetalda intäkter avseende anläggningsavgifter för vatten och avlopp för den kommande femårsperioden. Avgifterna i tabellen delas upp i två delar där den ena utgör anläggningsavgifter inom ordinarie VA-verksamhet medan den andra avser avgifter som tas ut i samband med utbyggnad av exploateringsområden.

Belopp i tkr	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029
Inkomster						
- Anläggningsavgifter VA	15 154	11 264	13 909	21 364	12 106	11 905
- Anläggningsavgifter Exploatering VA	7 315	9 188	27 083	28 567	26 648	24 016
Totala inkomster	22 469	20 452	40 993	49 930	38 754	35 922

När det gäller inkomster från anläggningsavgifter är osäkerheten i budgeten ganska stor. Anläggningsavgifterna skall erläggas efter det att förbindelsepunkt upprättats och fastighetsägaren har upplysts därom. För omvandlingsområden tas avgifterna ut inom ett år efter det att VA-anläggningen i varje delområde är klar. Vid utbyggnad av ledningsnätet sker emellertid ofta förändringar i projektens tidplaner. Detta innebär att det är svårt att uppskatta tidpunkten för när debiteringen infaller och att därmed årsbestämma inkomsterna. När i tiden inkomsterna inkommer beror mycket på detaljplanernas genomförandetid, bygglovshantering, samt konjunkturen inom byggsektorn. Nuvarande lågkonjunktur slår hårt mot byggsektorn, vilket skapar ytterligare osäkerhet i nuvarande bedömning av inkomster från anslutna objekt då vissa planerade byggprojekt riskerar att inte bara försenas utan istället inte genomföras alls alternativt skjutas upp på obestämd tid.

Nedan redovisas framtagna budget avseende de årsvis resultatförda intäkterna från anläggningsavgifter fördelat dels på periodiserade anläggningsavgifter samt dels på intäkter som resultatförs innevarande år:

Belopp i tkr	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Periodiserade intäkter (95%)	7 853	8 242	9 095	10 358
Direkt intäktsförda intäkter (5%)	1 183	1 076	2 158	2 628
Totala intäkter	9 036	9 318	11 253	12 986

Arbetsmiljö och sjukfrånvaro

Enligt riktlinjerna för systematiskt arbetsmiljöarbete ska nämnden varje år anta ett eller flera arbetsmiljömål. Arbetsmiljömålet skall vara hälsofrämjande och kan kopplas ihop med riktlinjer för systematiskt arbetsmiljöarbete.

Arbetsmiljömål

Nämnden har två mål kopplade till arbetsmiljö och sjukfrånvaro.

1. Öka samtliga medarbetares engagemang och trivsel på arbetet.
2. Hålla den totala sjukfrånvaron under 6 % ackumulerat per år.

Genom att arbeta mot och uppnå dessa mål förväntas färre sjukskrivningar bland personalen och högre produktivitet uppnås. En större möjlighet att behålla och rekrytera rätt personal förväntas också. För att mäta medarbetares engagemang och trivsel kommer pulsmätningens resultaten även fortsatt användas som underlag och målet är att andelen positiva svar ska öka.

För att nå målen ovan kommer följande aktiviteter att genomföras:

- Ha fortsatt fokus på det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) där det kommungemensamma årshjulet följs.
- Fortsatt genomförande av UM, utvecklande medarbetarskap, inom samtliga enheter.
- Fortsatt arbete med att implementera ny samhällsbyggnadsprocess. Detta för att skapa en tydlighet i arbetet och främja organisatorisk hälsa. Implementeringen kan på kort sikt sänka resultaten något i pulsmätningar då nya arbetssätt till en början kan skapa en känsla av ökad arbetsbelastning, men resultaten förväntas öka i och med att nya arbetssätt förankras.
- Fortsätta förvaltningens arbete kring engagemang och service.
- Fastställande av kompetensförsörjningsplan för förvaltningen.
- Utbildning inom hot och våld planeras.

Bilaga 1 - Internkontrollplan

Risk	Riskbeskrivning	Riskvärde	Metod	Ansvarig
Taxor	Nämndens taxor är svåra att läsa och förstå. Ska kunna förstås även om man inte är insatt i det specifika verksamhetsområdet.	9	Mätning av läsbarhetsindex i nämndens gällande taxor.	Utvecklingsledare
Säkerhetsläget	Det försämrade säkerhetsläget leder till ökad risk för sabotage och verksamhetsstörningar.	12	Kontroll att det finns rutiner på respektive avdelning för hur arbete ska kunna bedrivas utan tillgång till ordinarie verksamhetssystem. Kontroll av kontinuitetsplanering.	Utvecklingsledare/ chef
Extraordinära händelser	Extraordinära händelser kan medföra att samhällsviktiga funktioner brister. Exempelvis vattenmassor i underfarterna.	12	Kontroll att det finns rutiner och planering för hur förvaltningens samhällsviktiga funktioner ska hållas i drift vid olika typer av krissituationer. Kontroll av krisberedskap	Utvecklingsledare/ chef
Service	Medborgare upplever att förvaltningen inte ger god service.	6	Uppföljning av kundnöjdhetsmätningar.	Utvecklingsledare
	Företag upplever att förvaltningen inte ger god service.	6		
Upphandling	Fördröjningar i upphandlingar leder till förseningar i projekt och minskad framdrift.	9	Uppföljning av förvaltningens upphandlingsunderlag, planering och framförhållning i upphandlingsprocesser.	Utvecklingsledare
VA-ledningsnät	Risk för vattenläckor, utebliven distribution av dricksvatten och inläckage på grund av låg förnyelsetakt inom VA-ledningsnätet.	6	Uppföljning av utbytestakten inom VA-ledningsnätet.	VA-chef
Hot och våld under arbetet	Ökad mängd hot- och våldssituationer ställer större krav på arbetsgivarens förebyggande arbete och akuta insatser.	8	Uppföljning av tillbuds- och arbetsskadeanmälningar, ev. enkät till de anställda, uppföljning av rutiner och utbildningar.	HR-partner/chef
Personalomsättning	Svårigheter att anställa de kompetenser som behövs i verksamheten.	6	Uppföljning av personalomsättning och vakanser.	HR-partner/chef

Bilaga 2 – Risk- och väsentlighetsanalys

Risk	Riskbeskrivning	Sannolikhet	Väsentlighet	Riskvärde	Hantering
Verksamhet					
Taxor	Nämndens taxor är svåra att läsa och förstå. Ska kunna förstås även om man inte är insatt i det specifika verksamhetsområdet.	3	3	9	Internkontrollpunkt
Digitalisering/ effektivisering	Digitaliserings- och effektiviseringsarbetet går för långsamt och medför ökade kostnader på sikt.	3	2	6	Hanteras i ordinarie verksamhetsplan
Säkerhetsläget	Det försämrade säkerhetsläget leder till ökad risk för sabotage och verksamhetsstörningar.	3	4	12	Internkontrollpunkt
Extraordinära händelser	Extraordinära händelser kan medföra att samhällsviktiga funktioner brister. Exempelvis vattenmassor i underfarterna.	3	4	12	Internkontrollpunkt
Allmänna handlingar	Begäran om allmän handling hanteras inte skyndsamt.	1	3	3	Accepteras (risken accepteras tillfälligt då det inte bedöms krävas någon åtgärd)
Service	Medborgare upplever att förvaltningen inte ger god service.	2	3	6	Internkontrollpunkt
	Företag upplever att förvaltningen inte ger god service.	2	3	6	Internkontrollpunkt
Hållbarhet	Avsaknad av ett förvaltningsövergripande hållbarhetsarbete.	1	3	3	Accepteras (risken accepteras tillfälligt då det inte bedöms krävas någon åtgärd)
Rutiner	Samhällsbyggnadsprocessen och projektprocessen efterföljs inte.	2	2	4	Accepteras (risken accepteras tillfälligt då det inte bedöms krävas någon åtgärd)
Upphandling	Fördröjningar i upphandlingar leder till förseningar i projekt och minskad framdrift.	3	3	9	Internkontrollpunkt
VA-ledningsnät	Risk för vattenläckor, utebliven distribution av dricksvatten och inläckage på grund av låg förnyelsetakt inom VA-ledningsnätet.	2	3	6	Internkontrollpunkt

Ekonomi					
Avvikelser	Ändrade förutsättningar (inom exempelvis personal, arbetsmängd eller finansiering) under pågående budgetår leder till att planerade insatser inte utförs.	3	2	6	Hanteras i ordinarie verksamhetsplan
Personal					
Hot och våld	Ökad mängd hot- och våldssituationer ställer större krav på arbetsgivarens förebyggande arbete och akuta insatser.	2	4	8	Internkontrollpunkt
Personalomsättning	Svårigheter att anställa de kompetenser som behövs i verksamheten.	2	3	6	Internkontrollpunkt

Förklaring

Sannolikhet

1. Osannolik: risken för att fel ska uppstå är praktiskt taget obefintlig
2. Mindre sannolik: risken för att fels ska uppstå är mycket liten
3. Möjlig: det finns en möjlig risk för att fel ska uppstå
4. Sannolik: det är mycket troligt att fel ska uppstå

Väsentlighet

1. Försumbar: är obetydlig för de olika intressenterna och kommunen
2. Lindrig: uppfattas som liten av såväl intressenter som kommunen
3. Kännbar: uppfattas som besvärande av såväl intressenter som kommunen
4. Allvarlig: är så stor att fel helt enkelt inte får inträffa